

«Ja, vi selger dette landet»

24. oktober
10 år siden FN
ble stiftet.

Etter et av Øverlands dikt fra 30-årene.
(Mel. som vår nasjonalsang).

Aftenposten gjenga 12. septbr. et meget oppsiktsvekkende telegram fra bladets New York-korrespondent, under overskriften:

Amerikansk kannestøperi om norsk tilslutning til det britiske Commonwealth.

Telegrammet hadde følgende innledning: «Et norsk ønske og forslag om direkte medlemskap i det britiske Commonwealth blir nu diskutert under hemmelige forhandlinger på høyeste regjeringshold, opplyser New Yorks største avis DAILY NEWS, som brakte opplysningen i en stort oppslått artikkel med overskrift over hele siden, og med bilde av Kong Håkon og kart over den skandinaviske halvøy, og de britiske øyer —».

Dette og mere til kunde Aftenpostens korrespondent berette om, og den detaljerte framstilling tyder — trass i omgående dementier, på at der er realiteter bak.

Når en leser utdrag av Trygve Lie's erindringer og lignende bøker, både av dem som stakk av til England og av dem som utførte heltebedrifter på hjemmefronten, røper de en så hemningsløs servilitet overfor England, at ovennevnte melding slett ikke er så «fantastisk», men bare et skritt videre på veien til utslettelse av Norges frihet og selvstendighet.

Hva annet kan man vente?

Den regjering som i tiden før 9. april 1940 bøyet av for alle krav fra London, ikke bare unnløt å iverksette nødvendige militære tiltak til forsvar av Norges nøytralitet, men som systematisk la landet åpent for en såkalt fredelig engelsk besettelse, hadde innen sitt midte menn som få år tidligere hadde syslet med planer om oppgivelse av Norges stilling som selvstendig stat, ved innlemmelse i Moskvas sovjetforbund.

24. oktober er det ti år siden Vidkun Quisling ble skutt på Akershus som «Norges største landsforræder», etter ordre fra utlandet, og med servil norsk underkastelse.

Fra Quisling-sakens trykte dokumenter (1945) gjengis endel uttalelser som viser Quislings fanatiske og aldri opphør-

Savnet frontkjemper Ottar Olsen Herseth

Fra Herseths far, Osvald Olsen Herseth, Nesna, har vi fått anmodning om å ettersøke hans sønn Ottar, f. 1924. Den savnede meldte seg høsten 1944 som frivillig til panservåpenet og reiste til Gratz i Østerrike. Hans foreldre hørte sist fra ham i jan./febr. 1945, men har senere vært uten melding om ham. De undersøkelser faren har latt foreta har hittil bare bragt som resultat en uttalt formodning om at sønnen kan være tatt tilfange

av russerne i Østerrike i 1945 og at det derfor kan være mulig at han fremdeles kan befinne seg i en eller annen russisk fangeleir. Isåfall skulle det være mulig at folk som har vendt tilbake fra russisk fangenskap, kan ha støtt på ham i en fangeleir.

Vi ville være takknemlige for mulige opplysninger.
Hjelpeorganisasjonen for frontkjemper.

PER MIDTRØD,
sekretær.

Hva blir det til med Eidsvollsmonumentet?

Ja, hva blir det til? Skal vi ha noe monument eller skal vi ikke?

Rasmussens monument som i sin tid seiret i konkurransen, skal jo etter sigende ligge ferdigstøpt et eller annet sted. Skal det reises eller skal det tilintetgjøres? Så vidt jeg vet er det et monument over Eidsvollsverket — og ikke over billedhoggeren. — Et

kunstverk har vel for øvrig sin fulle verdi uavhengig av kunstnerens person. Hamunds dikterverk er like verdifullt i dag som for 15—20 år siden.

Hvis publikum ikke skulle tåle å se Rasmussens monument, måtte vi vel få noe annet i stedet, f. eks. ganske enkelt en bautastein — som i sin tid ble anbefalt av Ingebrigt Vik og Chr. Krohg (se «Kampen for Tilværelsen» side 197) — kort og

Alexis Carrel: «BØNNEN».
Grundt Tanum.

Alexis Carrel

sien i denne bok (31 sider) at tidens gudløshet har «omdannet det moderne menneske til et åndelig talt blindt vesen». Det har forringet dets kvalitet og det er dette individets dårlige kvalitet som er skyld i vår sivilisasjons sammenbrudd.

Det er sterke ord — en nesten drepende dom. Hadde den vært uttalt av en hvilken som helst ville vel de fleste blåst av den. Men nå er det altså her tale om en hvis ord har krav på å bli hørt også fordi han oppnådde den høyeste form for utmerkelse for innsats i den eksakte vitenskaps tjeneste.

Vi skal ikke røpe for meget av det han skriver. I korthet sagt hevder han at det er påtvingende nødvendig å gjenopplive i oss de sjelelige virksomheter som i langt høyere grad enn intelligens gir kraft til personligheten.

Heime og ute

— Professor H. Flood, Trondheim, har int. ry som metallurg.
— Syketrygd til alle inføres fra kommende juli måned.
— Oslo bygger ny vannledning til Maridalsvannet.

— Hirtshalsbåten fra Kristiansand har gått i vinteropplag.

— «Jylland» har i sommer fraktet 32 000 passasjerer.

— Tunellbanen til Gaustatoppen blir ferdig til sommeren.

— Sveriges nye visekonsul i Oslo: Gunnar Dahl.

— Som Bøhmers etterfølger på As er utnevnt Hans Seip.

— Sulitjelmabanen knyttes om 1½ år til Nordlandsbanen.

— Oberst Bjørn Christophersen er utnevnt til general.

— «Oslofjord» går 18. november på tur til Vest India.

— Universitetet i Oslo har ihøst 798 nye studerende.

— Borregård sender for 7 mill. kr. i cellulul til USA pr. år.

— Det tok svenskene 6 dager å tømme alle øl-lagre.

— Tyske leger har funnet to nye midler mot sukkersyke.

— Det ene (BZ55) er en sulfornamidsammensetning.

— Dette ble funnet av et laboratorium i Mannheim.

— Er prøvet av professor Ferdinand Bartram i Hamburg.

— Det forårsaker brå nedgang i blodets sukkerinnhold.

— Det andre (D. 860) bremser også på sukkeret i blodet.

— Er prøvet med held av professor H. Stötter, Augsburg.

— Firma Stål og Stil har sin fabrikk i Sandvika.

— Har internasjonalt ry for sine stålrørsmøbler.

— Dr. Tord Godal er utnevnt til domprost i Oslo.

— Vesttyske verft har 316 skip

Proff. Franz Grieses åpne brev.

(Forts. fra Folk og Land nr. 28)

Når — som man vil ha sett — professor Hahn erklærer at han intet har hatt å gjøre med atombomben — så er dette en likeså naiv som bevisst forvrengning av det faktiske forhold. Uten hans kjernespaltning hadde atombomben muligens — ja sannsynligvis ennå, ikke foreligget. Krigen vilde ha hindret de angjellende forsøk og studier eller satt dem tilbake. Dette kan man slutte seg til av den omstendighet at USA

Forts. side 4

Fritt ord

Herr redaktør!

Der sies, at en del av de nordmenn som i farens tid forlot Norge og sitt arbeide her, lot sine hjemmевærende landsmenn i stikken og bragte seg selv i sikkerhet utenfor landets grenser i England, skal ha bestemt at de som kom over og hjalp dem, skulle kunne ha flere æktefeller på samme tid.

Hvis dette er sant, bør

endige militære tiltak til forsvar av Norges nøytralitet, men som systematisk la landet åpent for en såkalt fredelig engelsk besettelse, hadde innen sitt midte menn som få år tidligere hadde syslet med planer om oppgivelse av Norges stilling som selvstendig stat, ved innlemmelse i Moskvas sovjetforbund.

24. oktober er det ti år siden Vidkun Quisling ble skutt på Akershus som «Norges største landsforræder», etter ordre fra utlandet, og med servil norsk underkastelse.

Fra Quisling-sakens trykte dokumenter (1945) gjengis endel uttalelser som viser Quislings fanatiske og aldri opphørende anstrengelser for å hindre den av enkelte ledende tyskere tilstrebt «Anschluss» og redde, og gjenreise, Norges selvstendighet og dermed sikre vårt fedrelands fortsatte beståen som suveren stat.

Det var en n o r d m a n n s røst!

Utdrag fra Quislings forsvarstale, tatt etter det trykte referat, side 359—60—61:

*

Det er ganske betegnende at rikskommissaren, så snart ordningen med de kommisariske statsråder var kommet på tale øyeblikkelig var ute med et forslag til en nyordning som skulde redusere Norge til et tysk forvaltningsområde. Han fikk mig ut på Skaugum og sammen med Rediess bombarderte han mig av alle krefter for at jeg skulde gå med på innførelse av tysk forvaltning i Norge fra 25. sept. 1941. Jeg satte mig absolutt imot det — —. Når man betenker at en tysk forvaltning vilde bety at kanskje helt ned til ordførerne vilde være tyske forvaltningsembedsmenn, tyske byråkrater, vil man forstå hva det, med det norske gemytt, vilde ha skapt av uro i Norge — med etterfølgende massakrer og henrettelser.

Jeg har iallefall hele tiden arbeidet alt hva jeg kunde mot innførelse av tysk militærdiktatur og tysk militær forvaltning i Norge. Jeg betraktet det som en av de største ulykker som kunde ramme vårt folk.

— Det er ganske forbausende at man ikke har kunnet finne fram den virkelige Europa-pakt, som til og med var trykt i 25 eksemplarer — — der Norge var sikret en helt fri stilling — et forslag jeg utarbeidet for Hitler som diskusjons-grunnlag for Europas fremtidige ordning. Og så smører man isammen det ene memorandum etter det andre som skal vise at Norge skulde innlemmes i det Stortyske rike under Tysklands ledelse og overherredømme og gjøres til vasallstat under Tyskland, noe som jeg mer enn noe annet menneske har kjempet mot den hele tid, og som jeg hadde fått ledende tyske personligheter fra, og over på en annen tanke. Det har kostet mig et veldig arbeide, så å si dag og natt i 4—5 år, med pågang fra våre egne medlemmer som jeg har måttet skjule disse ting for, et arbeide og et slit som den som ikke selv har gjennomgått det, vanskelig kan forestille sig. Det har også vært et nerveoppslitende arbeide forsåvidt som det måtte gå en ærekjær og nasjonal stolt nordmann inn på livet. Jeg har gjort Tyskland klart at Norge ikke var å sammenligne med Bayern og Würtemberg, at en slik ordning aldri vilde gå. Jeg fortalte dem om den hundreårige unionskamp med Sverige, da vi sloss i hundre år om egne konsulater. — Jeg fikk tilslutt overbevist Hitler om dette, og fikk hans æresord. — Når Hitler allerede i 1943 i Salz-

Fortsettes inne i bladet.

i sin tid seiret i konkurran- sen, skal jo etter sigende ligge ferdigstøpt et eller annet sted. Skal det reises eller skal det tilintetgjøres? Så vidt jeg vet er det et monument over Eidsvollswerket — og ikke over billedhoggeren. — Et

Skylapper

for øynene er for
hest og æsel, ikke for
mennesker som vil se.

difullt i dag som for 15—20 år siden.
Hvis publikum ikke skulle tåle å se Rasmussens monument, måtte vi vel få noe annet i stedet, f. eks. ganske enkelt en bautastein — som i sin tid ble anbefalt av Ingebrigt Vik og Chr. Krohg (se «Kampen for Tilværelsen» side 197) — kort og godt en bautastein rett opp fra jorda, ikke alt for høy og bare utstyrt med navnene på alle dem som den norske nasjon husker i forbindelse med den 17. mai 1814.

Forts. side 4

en hvis ord har krav på å bli hørt også fordi han oppnådde den høyeste form for utmerkelse for innsats i den eksakte vitenskaps tjeneste.

Vi skal ikke røbe for meget av det han skriver. I korthet sagt hevder han at det er påtvingende nødvendig å gjenopplive i oss de sjelelige virksomheter som i langt høyere grad enn intelligens gir kraft til personligheten.

Velferdsstaten

Bygging av eneboliger
bortfaller nå av seg
selv — i Oslo

— Det forårsaker brå nedgang i blodets sukkerinnhold.
— Det andre (D. 860) bremser også på sukkeret i blodet.
— Er prøvet med held av professor H. Støtter, Augsburg.
— Firma Stål og Stil har sin fabrikk i Sandvika.
— Har internasjonalt ry for sine stålørsmøbler.
— Dr. Tord Godal er utnevnt til domprost i Oslo.
— Vesttyske verft har 316 skip under bygning.
— Et moderne kamgarnsspinneri skal bygges i Harstad.
— Ferjetrafikken over Tromsøysund er sprengt.
— Bjørnen i Engerdal er glubsk etter sau.
— Fortsettes inne i bladet.

forlot Norge og sitt arbeide her, lot sine hjemmeverende landsmenn i stikken og bragte seg selv i sikkerhet utenfor landets grenser i England, skal ha bestemt at de som kom over og hjalp dem, skulde kunne ha flere æktefeller på samme tid.

Hvis dette er sant, bør denne bestemmelse snarest mulig bli gjengitt i «Folk og Land», ordlydende, og såvidt mulig med opplysning om hvem det var som fikk ideen til den, om hvem det var som avfattet den, og om hvem det var som utferdiget den.

Haugland, Flekke, Sunnfjord, 10. oktober 1955.

Ærbødigst

Christian Bekker.

*

Det forholder seg som brevskriveren er redd for —. Mange norske i England giftet seg opp igjen, uten lovlig skilsmisse hjemme. Det var Londonregjeringen selv som sto bak endringene i Skilsmiselloven. Forordningen ble utstedt 15. april 1942. Ordlyden har vi ikke, men det i eksil værende Justisdepartement fikk i hvert fall adgang til å sette seg i domstolens sted.

Vi skal her gjengi hva professor O. Hallesby, medlem av Undersøkelseskommisjonen av 1945, anfører i kommisjonens innstilling, bind VI side 240 (en smule forkortet):

Med denne lovendring åpnet regjeringen adgang til en praksis i skilsmisessaker som brøt med den gamle rettsregel at også den annen part må høres. Skilsmisse kunne begjæres og fullbyrdes uten videre.

Hallesby legger til: «Vi har eksempler på trofaste hus-truer som slet for hjem og barn gjennom krigens år i Norge, og så en vakker dag fikk høre at mannen hadde fått skilsmisse og var gift på ny».

Red.

Hva vi har i vente

Fare for kjempeinflasjon mars-april 1956

Vil bankinnskudd, livsforsikring, aksjer og obligasjoner bli redusert til det halve?

Engangsskatt på fast eiendom med opptil 50 pst.?

De sensasjonelle opplysninger som kommunisten Løvlien gav i valgdebatten i Kringkastingen angående en forestående såkalt engangsinflasjon til våren begynner å ta en stadig bredere plass i dagens debatt. Ifølge de opplysninger vi sitter inne med og som det er grunn til å feste lit til overveier arbeiderpartiregjeringen etter påtrykk fra L.O. — å gjennomføre flere drastiske tiltak, noe i likhet med den sanner- ing som ble gjennomført i Tyskland i 1948.

I forbindelse med det forestående tariffoppgjør vil L.O. og regjeringen ved et diktat uten videre heve arbeidernes lønninger med opptil 25%, samtidig som man vil låse alle priser fast på grunnlag av det de er 1. januar 1956. Det blir således også denne gang næringslivet som i første rekke vil komme til å måtte betale for regjeringens feilslagne økonomiske politikk. Videre vil alle småsparere, pensjonister og livsfor-

sikringstagere måtte bli ganske kraftig ved at de nominelle beløp de har til gode uten videre blir nedsatt til — kanskje endog til det halve. Som en av dette vil staten i så fall få til rådighet veldig beløp som nå er på bankenes og forsikringsselskapenes hender.

Hvem har ansvaret

for at Norge idag
er handelsvare i
kampen mellom
øst og vest?

Det er også på tale med en engangsskatt på alle formuer, det være seg fast eiendom, aksjer eller obligasjoner. Denne eugangsskattens størrelse er ennå ikke fastsatt, men man antar at den vil komme til å dreie seg om fra 25 til 50 %.

Det er besynderlig at den borgerlige presse forholder seg såvidt taus angående disse meget sensasjonelle planer, med unntagelse av «Verdens Gang» som såvidt har bragt et rent overfladisk referat av herr Løvliens opplysninger.

Hvilken hensikt har det for vart land å delta i A-pakten for å verge oss mot den østlige bolsjevisme når man rolig ser på at bolsjevismen innføres innenfra ved hjelp av vårt nåv. regjeringsparti? Slutt målet blir så allikevel en bolsjevisk slavestat med konsentrasjonsleirer, politidiktatur og alt systemet henhørende. Når skal den borgerlige majoritet i vårt land våkne opp? Når skal våre bønder og tenkende arbeidere våk-

ne opp for å fri seg fra statsdirigerings og tvangsstatens jerngrep? Hvis ikke truslen om en forestående konfiskatorisk inflasjon er tilstrekkelig til å vekke det norske folk, da kan man med sikkerhet bruke et gammelt ord i ny utgave til det norske folk: «Nå hvil deg borger, det er for sent!»

Økonomikus

Tømmerhogsten

Skog og Land avslo
meglingsforslaget. —
Riksmeglingsmannen
har satt fram tilleggs-
forslag. Arbeiderne skal
gi svar 27. oktober.

FOLK og LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Ansvarlig redaktør Johannes Kringlebotn

Når skal norsk æresfølelse våkne?

Regjereriet i Norge og den mislykte rettsstaten vår fortsetter med sitt Klippe, klippe. Vi har makten og vi skal vite å misbruke den, sier Staten. Selv om russerne slipper sine fanger fri skal vi holde på våre på Berg, akkurat så lenge det behager Løberg og oss.

Nå har også argentinske revolusjonsmakere gitt våre makthavere en ordentlig lusing, med å opptre mer måteholdent likeoverfor en slagen motstander enn vi her på bjerget noen gang har maktet å gjøre det. Men så er det jo det da at i Argentina er asylretten omtrent like så

hellig som Jomfru Maria. Så snart general Peron entret ombord i en paraguabåt i Buenos Aires havn, var det en selvfølge at revolusjonens menn ikke ville krenke ham. Det var som om et svensk krigsskip i mai 1945, i forståelse med Paal Berg, hadde ankret opp utenfor Akershus og tilbudt Quisling politisk asylrett i for eksempel Skåne. Nei, ellers takk, det passet ikke våre makthavere. Ingen vilde dengang høre snakk om sømmelighet og politisk kultur. Vi måtte endelig gjøre det slik at andre folkeslag for tid og evighet kan belaste oss vår skjendelse og skam.

Redaksjonen av nr. 32 avsluttet tirsdag den 11. oktober.

Vi gratulerer!

Forbundssekretæren, overretts-sakfører Helge Grønstad, er 60 år kommende torsdag den 20. oktober. Hans adresse for dagen er Botne i Vestfold.

Fritt ord

Herr redaktør!

Da jeg idag skulde kjøpe mitt kjære «Dagblad» i en kiosk, kom en pen eldre herre og ba om «Ljugaren». Damen rakte ham uten betenkning «Dagbladet». Hva betyr dette? Er ikke «Ljugaren» det samme som løgnhalsen?

Har man lov til å sette den slags oppnavn på et hæderlig blad? Hvorfor kjøpte den pene eldre herre Dagbladet, hvis han tror at det lyver? Kan De som pressemann opplyse litt om dette, ville jeg være takknemlig.

Erhadiast

Mellom venner

— La oss hjelpe hverandre med å bære livets byrder.

— Bilistene i våre større byer sløser med plassen.

— Oslo sentrum kan ta 900 flere biler — med riktig parkering.

— Forbrukerrådets første kjøpebok er ventende, sier konsulent Gerd Benneche, som i parentes sagt er svigerdatter til vår Benneche, sorenskriveren. Boken blir nærmest en innføring i yrket å være kunde, og innholdet omfatter emner som f. eks. kjøpevaner, betalingsregler, reklame, kvalitetsmerking og varedeklarasjon.

— Karl Holter har gjort en tur gjennom Telemark over heia og ned Setesdal. Mange gamle folk var han i lag med.

— Våre skatter: Bare i august innbrakte omsetningsavgiften alene 112 mill. kroner, altså 4—5 millioner pr. virkedag i gjennomsnitt, mot 101 millioner i samme måned ifjor. Dertil kommer de mer spesielle avgiftene, hvor tobakksavgiften økte fra 10,1 til 17,6 mill. kr. for å nevne nok et eksempel. Og disse tallene kommer jo ikke på seg.

Vinje i Skien!

Under Handelsstemna i Skien vart det halde eit imponerende Telegilde, tilskipa av Mållaget Dag. Her gjorde kunstnaren Einar Tveito, som før fortalt, stor lukke. Heilt uventa kom han stigande inn på scenen som ein ljoslivande Asmund Olavsson Vinje.

Då han sa fram det gripande diktet «Lenda frå Land» tok det alle.

Det kom ein underleg vedkjømeleg stemning over festlyden. Det er lenge sidan Vinje var å sjå i Skien veit du. Han døydde 1870 på Gran, der han vitja venen sin, seinare biskop Bang. — Noko ut på kvelden tok skodespelar Tveito tørt att i pausen millom pylsone og kaffien. Det synt seg på nytt at han er ein meister til å lesa opp.

Festreferenten i «Varden» skriv: Det var reint eit bisn korleis han på ein blunk kunne skapa seg om etter som det høvde — til rallar, gammal giftig kjerring, ung livs-

brukssjef Bårdseth. Han peika på korleis Handelsstemna tidlegare laut leggja hovudvekta på kontakt millom produsent og konsument. Etterkvart har salsorganisasjonane teke seg av dette, med undantak av husflit og kunsthåndverk. Handelstemna har for ein del skifta karakter. No er det helst kultursambandet millom by og land som vert dyrka. — Festlyden song Johannes Skarprud sin Telemarkssong. Her er det fyrste velkjende verset:

Telemark, Heil og Sæl!

Stig me inn i sogehallar
helsar på dei gamle kallar
som her streid og livde vel.
Kvad seg gjennom tider tunge,
fylgde Sverre prest på ski.
Heming Uage enno greider
kneik og li.

Gjermund Haugen spela eit tonedikt av Torkjell Haugerud, Sina Sanda fortalde um tru og

Attentat mot Perons eftermann

Buenos Aires 4. oktober.
Fra en spesiell korrespondent til «Folk og Land».

På åpen gate ble det igår forøvet attentat mot den nye argentinske statssjef, president Lonardi. Hans sjåfør ble drept på stedet, men presidenten selv slapp uskadd for det.

Vi har ikke sett andre aviser ha denne melding. Telegramsensuren må ha underslått den.

Nettopp nu —

«Slaget om England» på den økonomiske krigsskueplass mangler så menn ikke spenning.

Sannheten tyter ut etterhvert

Admiral Jerauld Wright, som er sjef for NATO's Atlanterhavslåte, sier like ut at Sovjets militære trussel har aldri vært større enn idag.

Danskene morer seg nå om dagen storartet over at folketingssalen på Christiansborg til åpningshøytideligheten i Folketinget var pyntet med en bladplante som på dansk har navnet — pengeløs. Naturlig nok synes de det var noe høyst symbolsk i dette. Men blom-

Steinar Vee til minne

Bonde Steinar Vee er død. Han var helt åndsfrisk like til de siste måneder, så gled han stille inn i skumringstimen av den svinnende livsdag og sloknet den 27. september, 87 år gammel. En personlighet av den gamle garde, en sannhetssøker var gått fra borde, nå har vi minnene tilbake, og signet være de.

Steinar Vee var runnet av gammel bonderot, født og oppvokset på den tradisjonsrike gård Vee i Flå i Hallingdal, hvor hans ætt har sittet i mange slektsledd, og selvsagt var det bondestanden og bondeyrket som lå hans hjerte nær. Hans interesse var viet hjemmet og gården, skogen og seteren. Men ved siden av dette har han risset sitt navn sterkt inn blant de menn som har båret samfunnslivet fram i Flå, og mange er de verv han har hatt og kunne si han hadde skjøttet vel.

I sine unge år var han en tid i Amerika, og som den evnerike mann han var, ble han senere en skattet bidragsyter i norsk-amerikanske aviser og tidskrifter. Han er også kjent som skribent i norske blad, der han skrev om dagsaktuelle ting.

Men det som særpreget denne fine personlighet var hans rettferdssans, hans sannhetssøken og å finne fram til livets mening. Det vet jeg han greidde.

o.

Krav til Norges Bonde- og Småbrukarlag om fastere holdning

Småbrukarlagene i 12 fjellbygder i Nord-Østerdal, Rørøsherredene og Øvre Gauldal har anmodet Norsk Bonde- og småbrukarlags ledelse om å innta en fastere holdning under prisforhandlingene. Laget må blant annet gå inn for en forhøyelse av melkeprisen heter det i resolusjonen som også gjentar

det gamle kravet om silotrygd.

Denne melding ble sendt gjennom NTB. Arbeiderbladet hadde den under overskriften Småbrukerlagene protesterer. Stillferdig innpakket med andre ord. Nesten som om de bare småbrakte seg mot de såkalte store i samfunnet. Men denne gang galdt det altså protest mot deres egne ledes valne holdning.

Store sjøslag i Trondheim

En kjent trønder skriver at det gikk varmt for seg i Trondheim under det store innrykk av marinegaster fra NATO. På en fest for menige i et av byens peneste

klubblokale til Handelsstandsforeningen, hvor byens offiserkorpsholdt kalas for sine utenlandske kolleger. 200 av byens damer av klassen «upper ten» var

— Jeg kjøpte «Dagblad» i en kiosk, kom en pen eldre herre og ba om «Ljugaren» til dansk okkupasjonshuset uten betenkning «Dagbladet». Hva betyr dette? Er ikke «Ljugaren» det samme som løgnhalsen?

— Har man lov til å sette den slags oppnavn på et hæderlig blad? Hvorfor kjøpte den pene eldre herre Dagbladet, hvis han tror at det lyver? Kan De som pressemann opplyse litt om dette, ville jeg være takknemlig.

Ærbødigst

FORARGET DAME.

Det er ikke lenger enn siden igår, vi skulde kjøpe et «Dagblad» vi også. Det sto en foran oss som sa: «Kloakken» takk! — Uten betenkning rakte damen ham «Dagbladet». Vi fortalte om dette til en venn. «Han var rammere, Fredriksen», sa han, — «for Fredriksen ba om «Dagens Spyflue» og damen blunket ikke engang. Hun bemerket bare at «Den koster 45 øre idag, for det er lørdag», og ga ham den delikate flue til nærmere studium. Vi er ellers enig med den forargede dame, det er ikke pent å bruke utnavn på et kulturorgan, det burde rammes av en eller annen tilbakevirkende forordning.

Red.

† Ossi Blomquist, Finnland, 47 år. I sin tid betydelig skøyteløper. Døde under en tennismatch.

† Feltmarskalk Alexander Papagos, Grekenlands statsminister.

† Kardinal Theodor Innitzer, Wien, 79 år, verdenskjent primas.

Heime og ute

Forts. fra side 1

— Ny statsminister i Hellas: Constantine Karamanlis.

— Gruenther vil fritt disponere norske fly!

— Sensasjon: Wallenberg er sett av tyske fanger i Russland. Også flere norske fanger er sett.

Valget er over

Fra 1. nov. settes billettene opp 15 prosent melder Statsbanene.

— Karl Holter har gjort en tur gjennom Telemark over heia og ned Setesdal. Mange gilde folk var på tur i lag med.

— Våre skatter: Bare i august innbrakte omsetningsavgiften alene 112 mill. kroner, altså 4—5 millioner pr. virkedag i gjennomsnitt, mot 101 millioner i samme måned ifjor. Dertil kommer de mer spesielle avgiftene, hvor tobakksavgiften økte fra 10,1 til 17,6 mill. kr. for å nevne nok et eksempel. Og disse tallene kommer i det rette lys når vi sammenligner dem med de ordinære inntegts- og formuesskattene som samtidig utgjorde bare 13,5 mill. kr. mot 15,3 millioner i august ifjor.

— Peder Tellefsdal, Gjerstad i Aust Agder, landskjent fabrikant av førsteklasses snøkettinger, har måttet underkaste seg to operasjoner på fylkessjukehuset i Arendal. Dette var nok en hard tårn for Tellefsdal. Han er nå 75 år.

— Byråsjef Arnulf Jøråndstad er oppnevnt som Norges representant til tredje samling i Rådet for europeisk utvandring (ICEM) som holdes i Genf 17.—25. oktober.

— En ny svensk ekteskapsroman «I kvinnostad» har vakt oppsikt. Er skrevet av Katarina Paulsson. Hun skildrer hvordan mennene bygger forsteder der kvinnene interneres og må leve adskilt fra det øvrige samfunn, mens de selv holder til i sentrum. Joda, forstedene er kvinnes. Hele dagen ser man ikke annet enn kvinner. Kvinner i blokkhusenes utallige vinduer, kvinner på veiene med barn i vognen, ved hånden eller i maven. Kvinner hvis eneste selskap er deres venting — venting på mannen.

— Oslo: Lars Th. Røed har vært på tur til Aust Agder. Lars kjøpte hus på Røa 1942 i bytte med sin fedrenegård i Gjerstad. Siden har Ola Homme tatt den på odel. Han som Lars handlet med, byggmester Hans Røed, flyttet så tilbake til Oslo og har bygget seg nytt hus her.

— Den 4. november har FN's avdeling for Ernæring og Landbruk møte i Rom. For Norge møter: Professor R. Mørk direktør Olav Borgan, direktør Eirik Heen, landbruksattaché Helge Holager, direktør Nils H. Ihlen, professor dr. med. Håkon Natvig og sekretær Rasmus Heggdal.

— Justisdepartementet har gitt ut et lite skrift på 86 sider om «Domstolene og rettspleien i Norge».

— Hamar og Hedemark nye turistårbok hører virkelig til stjerneklassen!

— En skilling over festlyden. Det er lenge sidan Vinje var å sjå i Skien veit du. Han døydd 1870 på Gran, der han vitja venen sin, seinare biskop Bang. — Noko ut på kvelden tok skodespelar Tveito tårn att i pausen millom pylsone og kaffien. Det synt seg på nytt at han er ein meister til å lesa upp.

Festreferenten i «Varden» skriv: Det var reint eit bisn korleis han på ein blunk kunne skapa seg om etter som det hōvde — til rallar, gamall giftig kjerring, ung livshuga tatergjente, mjuk beltespenar, kjøkemeister, eller som sjølv Gamal-Eirik i Fanitullen.

Festtalen vart halden av land-

Telemarkssong. Her er det fyrste velkjende verset:

Telemark, Heil og Sæll
Stig me inn i sogehallar
helsar på dei gamle kallar
som her greid og livde vel.
Kvad seg gjennom tider tunge,
fylgde Sverre prest på ski.
Heming Unge enno greider
kneik og li.

Gjermund Haugen spela eit tonedikt av Torkjell Haugerud, Sina Sanda fortalde um tru og skikkar frå Bø. Elles skifte det med musikk, samsong, marsj og folkeviseleik, springar, gangar og dans, soleis vart det noko for alle.

— Flesland flyplass skal få 1,8 mill. kroner til. Skitt la gå!

— Kringkastingen har nå fjernsynssendinger hver mandag, onsdag og fredag mellom kl. 12 og 13 fra det nye studio i Oslo.

— Eisenhower er neppe i Det hvite hus igjen før over nyttår.

— Ensiddig korndyrking har som ventet gitt en baksmell i form av nye sykdommer på åkeren. Statens Kornforretning har i samarbeid med planteavlsutvalgene satt igang prøvedyrking av oljevekster, raps og hvitsennep, for å finne fram til bedre ballanse i jorda.

— Det har vært mye fyll i Sverige etter det frie salg.

— Bjarne Slapgards prisroman «Liv av leire» kommer i høst på Ansgar.

— Oslo: Første foredrag i Folkeakademiet dette semester holdes på Universitetet imorgen søndag kl. 18.

— USA sender stigende mengder kull til Europa.

— Sjakkentusiaster bør sikre seg Aftenposten nr. 460, med en ypperlig kronikk av Sigurd Heiestad, om turneringene i Göteborg.

— Kampene varte 40 dager og kostet 65,000 svenske kroner.

Ja, vi selger.

Forts. fra side 1

burg ga mig sitt æresord på at Norge skulde få en fri og uavhengig stilling i det europeiske folkesamband, og at det skulde bygges opp på folkenes frihet og selvstendighet, at han ikke hadde noen som helst annen interesse enn å komme til en slik ordning, så synes jeg det er uberettiget å trekke det i tvil —. — Dit hadde jeg bragt bestemmende tyske personer som hadde villet gjøre Norge til en tysk provins. —

Hitler sa til meg at bolsjevismen kanskje brer sig slik at han ble nødt til å innføre militærdiktatur over hele Europa.

Det (kampen om bolsjevismen) har vært vår kamp. Det har i særdeleshet vært min kamp. Og jeg regner det for den høyeste av all urettferdighet at man vil anklage mig for å ha villet bringe Norge under fremmed maktherredømme, det er de som forsømte Norges forsvar som forskjerset Norges nøytralitet og drev en politikk som førte vårt land inn i den usle og nedverdiggende stilling som overlege Scharffenberg betegnet som den skjendigste tildragelse i Norges historie — og med rette.

Så langt Vidkun Quisling.

Kan det være mulig at vi står overfor en ennå større skjendelse? at norske ledende politikere i all hemmelighet forbereder en definitiv oppgivelse av Norges selvstendighet ved en faktisk innlemmelse i det fallerte britiske imperium?

ne. Laget må blant annet gå inn for en forhøyelse av melkeprisen heter det i resolusjonen som også gjentar

Store sjøslag i Trondheim

En kjent trønder skriver at det gikk varmt for seg i Trondheim under det store innrykk av marinegaster fra NATO. På en fest for menige i et av byens peneste lokaler ble det ødelagt inventar og servise for minst 4 000 kroner. Kvinnelige gymnasiaster var spesielt innbudt, velsignet av den lokale presse.

Det sto også et større sjøslag i

klubblokalene til Handelsstandsforeningen, hvor byens offiserskorps holdt kalas for sine utenlandske kolleger. 200 av byens damer av klassen «upper ten» var innbudt. Ødeleggelsene her var ikke mindre, ihvertfall større enn hva tyskerne greidde på 5 år. Tyskerne hadde Handelsstandens Hus under hele okkupasjonen, praktisk talt.

Klem på byllen, herr Friis!

I forbindelse med en omtale av Trygve Lies bok «Leve eller dø — Norge i krig» skriver statsarkivar Jakob Friis i bladet «Orientering» bl. a.:

«I en stort oppslått artikkel påviser Verdens Gang 17/9 at uttalelser om mobiliseringen «er stikk i strid med de faktiske forhold». «Det bør vel også legges til», skriver bladet, «at general Laake har forklart at når regjeringen ikke ville mobilisere om kvelden den 8. april heller, tolket han det slik at den måtte ha grunn til å regne med at britiske sjøstridskrefter ville stanse tyskerne».

Her står man sikkert ved hovedforklaringen til regjeringens vaklende holdning i april-dagene.

Hvorfor er det så vanskelig for Lie og hele regjeringen åpent å innrømme dette? Er det prestisjehensyn overfor England som ligger bak?»

Ganske riktig, herr Friis!

Her rører De nettop ved byllen, og nå gjelder det — når De først er i slengen — å klemme så kraftig på den at den sprekker. Det ville ikke være for tidlig. Intet normalt, tenkende menneske kan være i tvil om at regjeringens mer enn besynderlige holdning i april-dagene har sin spesielle bakgrunn, og at den er av en slik beskaffenhet at man helst ikke vil

kjennes ved den. Men — nøkkelordet er og blir Eng-land. Det kommer man ikke utenom hvis man først vil ha sannheten på bordet.

De er inne i en riktig gate, herr Friis! Klem bare videre på byllen! Og klem hardt! Og interesser Dem til en begynnelse spesielt for den engelske marineattachés gjøren og laden i de avgjørende dage i april 1940. Var det ikke denne mann som var den virkelige årsak til at minene ikke ble lagt ut i Oslofjorden? Og hva var det den samme herre hadde å meddele utenriksminister Koht om formiddagen 8. april og som gjorde Norges utenriksminister særs beroliget og opprømt?

Videre: hvilken norsk myndighet ga England tillatelse til å undersøke landingsmuligheter på Vestlandet i febr.—mars 1940?

Bruk England som nøkkel og få låst opp dørene! Vi har ventet lenge nok nå!

Helge Grønstad.

**Berøring
livsfarlig**
De kollektive samfundslogner

Også Du Nansen!

Vårt valgssystem kan ikke skaffe fagkunnskapen inn på tinget, derfor vilde Quisling ha en korporativ representasjon ved siden av lokalrepresentasjonen. Det vilde Nansen også, længe før Quisling og Nansen traff hinanden, fremgår det av et brev som Erik Werenskiold skrev til den bekjente svenske Norgesvenn Fru Ann-Margret Holmgren, første juledag 1911. Hør bare:

«— Nu skal jeg si Dig at Nansens foredrag bare var et causeri og der fins intet utførlig referat av det. Det han er imot det er at man skal forstå sig på alting sån litegran og ikke ordentlig på noe, overfladiskhet er det værste, man lærer ikke å tenke uten å trenge inn i et fag. Jeg er fullstendig enig med ham. Et par venstreblade er krænket over at han taler nedsættende om Stortinget. Der vil han ha fagrepresentation ved siden av den nuværende lokalrepresentation. Her gjøres jo av det ukyndige Storting ustanselige bommerter, som koster landet store summer. De må f. eks. nu lægge om skinner på Bergensbanens østlige skråning, fordi Stortinget vilde ha lette skinner der og spare penger: det koster nu ½ million å få nye —!»

Brevet fins i «Norske brev til Ann-Margret Holmgren, utgitt av Halvdan Koht, s. 118.

E. Bl.

Årets ideal-mor i USA

Kjøpmann Hans Saastad, Moss

Son tidligere meldt døde kjøpmann Hans Saastad den 7. september.

Med ham gikk en av vår bevegelses mest trofaste menn vekk. Han var alltid å se på våre sammenkomster, deltok ikke så meget i ordskiftene, men var desto mere virksom i det arbeide, som går før og etter.

Det var stor deltagelse under bisettelsen i Moss Krematorium den 12. september, der pastor Ludv. Larsen forrettet. Han brakte avdøde en varm takk fra barn, svigerbarn og barnebarn. Brorsønnen, F. K. Saastad la ned en krans fra nære slektninger.

Høytideligheten ble åpnet med Händels Largo og avsluttedes med Bach-Gounods Ave Maria.

Etter bisettelsen samledes en stor sørgeskare i sønnens hjem. Herunder mintes fru Olga Bjoner avdøde i en varmt følt tale, hvor hun fremholdt at det at avdøde trodde på det som engang var blitt hans overbevisning, ga styrke til andre og var en oppmuntring til dem.

Vi andre som har arbeidet sammen med ham i vår bevegelse visste alltid hvor vi hadde ham. Han var et fast holdepunkt, alltid rede til å få gjort noe nyttig og godt for å fremme det han mente kunne tjene sannhet og rettferds sak. Han kunne ofte være stri i sin tale, men han hadde da drøftet saken med sitt indre og tvilte ikke på, at han så riktig. Forstanden og følelsen var i samklang med hinannen. Saastad gjorde også mye arbeid for bladet vårt og for spredningen av våre bøker og skrifter.

Hermed vår varmeste takk for godt vennskap og samarbeide. — Fred med hans minne!

M

Etter sympatierklæringen til Mississippi

Er det glemt at en norsk lagmannsrett har frikjent for rovmord?

at Johannes Andersen slapp tiltale for å ha drept to krigsfanger?

Skal bare de sorthudede beskyttes mot urett?

Av sorenskriver Ottar Huuse, Farsund

Det er mange med oss som | ved å nevne noen eksempler.

FOLK og LAND

søker unge og våkne kontakter i bygd og by. Like meget søker vi de eldres rike erfaring. La oss alle være med å bygge med bot som duger.

Trygve Engens bok

Jeg er ingen landsviker

er nå tilsalgs for kr. 5,56 ulb. Henvend Dem til nærmeste bokhandler eller til Forbundet.

Det er om denne bok H. G. har skrevet: — «Det er den beste, mest nøkterne og overbevisende bok jeg hittil har sett på trykk med hensyn til den menige manns grunner for tilmelding til NS-bevegelsen. Boken har en stor misjon».

Har De den ikke alt før, så bestill den idag!

Reiseskrivemaskiner

Optima Plana	kr. 485.—
Optima Elite	» 515.—
Rheinmetall	» 585.—

Avbetaling om ønskes.

SVERRE JACOBSEN
Ilseng.

Fortvilet ektepar

søker husrum. Skal ha baby i desember. Vil De leie ut til oss? Alt har interesse. Ro og orden garanteres.

B.m. «Oslo el. omegn».

Kontormann

42 år gammel, søker stilling. Alm. kontorarbeide.

Bill. mrk. NS.

Annelise Parow

TANNINNSETNING
Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsminde

Tannlæge

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Tannlege Maamoen

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

Det er vel fint!

Selv med den minste annonse bringer vi deg i kontakt med et stort og kjøpedyktig publikum.

FOLK OG LAND

Nå har De sjansen!

til å skaffe Dem prost A. E. HEDEM's samtlige tre brosjyrer på ett brett. Om De skulle ha forsmått Dem før, så må De i allfall ikke gjøre det nå. Uten å ha lest disse brosjyrene er man ikke tilstrekkelig orientert. I sin logiske utforming av stoffet og sin overbevisende klarhet står prost Hedem i en særstilling blant etterkrigstidens skribenter, og det var med full grunn at For-

Yngre kontormann

fullt fortrolig med bokholderi, korrespondanse og maskinskrivning og med anlegg for salg, får plass straks eller senere i velrennomert bedrift i Stavanger. Søknad med attestavskrifter, andre opplysninger av interesse og mulige referanser til dette blads ekspedisjon under billett merket «Vinnende vesen».

RODELØKKENS STANSEVERKSTED

SNIPPEN 3 — OSLO

TELEFON 37 44 35

Atelier i Oslo

eller helst en atelierleilighet, ønskes nå eller senere, gjerne i gammel gård. Libhaber: Gift tegner, hustruen statsfunksjonær.

Bill. mrk.: «Freddy N.» i dette blads ekspedisjon.

Pent pikeværelse

med k. og v. vann, sentr.fyr., tilleie for ensl. dame mot litt hjelp, ell. etter avtale. Vestkant. Bill. mrk. «Referanser».

UR

Jeg fører alle de kjente sveitsermerker som Omega, Longines, Certina, Cyma, Tissot, Revue, Antima og Allsport.

Dette er en tillitsak.

De blir ikke skuffet hverken over pris eller kvalitet.

R. Gjessing

URMAKER
DRAMMEN
Telefon 2507.

Hobbybok av rang

Vi skaffer omgående det vakre lille hefte «Nu broderer vi litt», inneholden-

Fjellarbeider

Ama kompressor (norskbygget)

Calmo kompressor (svenskbygget)

Begge beregnet for tilkobling på traktorer.

Be om tilbud!

Betalingen kan deles.

H. SNAPRUD & CO.

KONGSBERG

Maskiner — Redskaper

Tlf. 885 — 248

BØKER

mottas til innbinding

SIG. HAGA

Lillehammer

Kledespresen

Drammen

Rensning, pressing, vask.

GUNNAR OLAUSSEN
Telf. 1620

Brevet fins i «Norske brev til Ann-Margret Holmgren, Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014 utgitt av Halvdan Koht, s. 118.

E. Bl.

Årets ideal-mor i USA

Hvert år velger Amerika sin æresmor. En som har gjort en særlig stor og beundringsverdig innsats i hjemmet.

I år ble det Lavina Christine Christensen Fugal. Hun er født av danske foreldre og kom til USA som barn.

Lavina Christensen, som er utpekt som den ideale mor, begynte på skolen da hun var 9 år. Hun var meget flink, og ved avgangseksamen fikk hun oppgaven å tale for rektor. I 1884 ble hun forlovet og gift i 87. De fikk 8 barn i ekteskapet. Vi har lekt og bedt sammen, forteller hun. Barnas lykke gikk foran alt. Men hun fikk også tid til samfunnsinnsats.

Kvinneforeninger og landbruksorganisasjoner har nytt godt av hennes lederevner og viten, og flere enn 250 taler har hun holdt til manns- og kvinnegrupper i landbruksarbeidet.

Samtidig med alt dette forsto hun å passe hjem og barn. — Hennes egen hage ble en attraksjon på grunn av den omsorgsfulle pleie og interesse hun ga blomster og busker. Og aldri gikk noen beundrer av hennes blomster tomhendt derfra: «Blomster dyrker vi for at de kan bli beundret og delt,» sier hun. Når som helst skoler, kirker, universiteter og liknende institusjoner feiret særlige begivenheter, var det fra Fugals hage, ikke bare i hennes egen by, men i Salt Lake City, Provo og andre steder. Og hun var aldri hemmelighetsfull med sin viten og kunnen med hensyn til blomsterdyrking. Mange taler har hun holdt om dette emne, i skoler og kongresser. Hun er villig til å gi råd til alle om denne spesielle hobby.

Nå er mrs. Fugal 76 år. Statens Utah har deretter valgt henne til «Utah Mor 1955». Og USA har deretter valgt henne til den ideelle mor for 1955. Hun ble feiret i New York ved store festligheter, ble mottatt av pre-

Har frikjent for rovmord?

at Johannes Andersen slapp tiltale for å ha drept to krigsfanger?

Skal bare de sorthudede beskyttes mot urett?

Av sorenskriver Ottar Huuse, Farsund

Det er mange med oss som har reagert over visse ting bak sympatierklæringen til Mamie Bradley i Mississippi. Vi nevnte saken i vår leder 8. oktober. Nedenfor gjengir vi hva den kjente jurist, sorenskriver Ottar Huuse, Farsund, fører i marken i samme anledning.

Red.

Sympati-erklæringen til moren til den negergutt, hvis mordere ble frifunnet skjønt de var skyldige, er underskrevet av en hel del lærde menn og kvinner med den fra landsvikoppkjøret bekjente professor Ellen Gleditch i spissen. Den betyr en protest mot amerikansk rettspleie, og jeg er selvfølgelig helt enig. Saken var et stykke retts-svineri.

Men hvorfor går disse lærde mennesker, som er så opptaget av rettferdig harme, over bekken etter vann? Har vi ikke her i landet hatt mange ganger så meget retts-svineri etter okkupasjonen? Hvor var disse humanister da? Jeg kan gjerne forsøke å friske opp deres hukommelse

Livet

er best tjent med sannhet og rett. Stemmeftertall eller ikke har lite med saken å gjøre.

sident Eisenhower i Det Hvite Hus i Washington, hun ble filmet og vist i fjernsyn, hun var i radio og i alle aviser og magasiner.

Fort. side 4

ved å nevne noen eksempler. Et jødepar ble plyndret og drept av 2 medlemmer av den såkalte hjemmefront, som ga seg ut for å ville hjelpe paret over grensen til Sverige. De tiltalte ble som bekjent frifunnet i norsk lagmannsrett, skjønt de var skyldige i rovmord. Enn videre kan nevnes Johannes Andersen som i norsk statsråd slapp tiltale for drapet av 2 tyske krigsfanger, skjønt han var opplagt skyldig. Tusenvis tyske arbeidere og dessuten mange kapitalister, som under okkupasjonen hadde berøvet tyskerne krigsviktige varer, slapp tiltale, selv om de etter den gjengse fortolkning av straffelovens § 86 var skyldige til straff for å ha ydet fienden bistand. Etter frigjøringen ble en hel del NS-medlemmer misshandlet i varetektstfengslene og sulteforet av myndighetene uten at de skyldige ble trukket til ansvar. Hvor var disse kulturbolsjevikere da? Eller er det kanskje bare de svart-hudede de vil beskytte mot urett?

Jeg har mistanke om at disse lærde menneskers rettferdige harme er noe defekt. Jeg må tenke på de hykleriske farisæere som stillet seg opp ved gatehjørne når de skulle fremsi sine bønner for å kunne sees av folket. Videre må jeg tenke på Jesu ord om at farisæerne lignet kalkede graver som var blanke utvendig, men så som så innvendig.

Iseng.

FOLK OG LAND

Nå har De sjansen!

til å skaffe Dem prost A. E. HEDEM's samtlige tre brosjyrer på ett brett. Om De skulle ha forsømt Dem før, så må De i allfall ikke gjøre det nå. Uten å ha lest disse brosjyrene er man ikke tilstrekkelig orientert. I sin logiske utformning av stoffet og sin overbevisende klarhet står prost Hedem i en særstilling blant etterkrigstidens skribenter, og det var med full grunn at Forbundssekretæren, o.r.sakf. Grønstad, i sin tid kunne erklære seg misunnelig over at det var en teolog og ikke en jurist som var forfatteren.

På grunn av flytning er i øyeblikket et restopplag utlagt til salg til redusert pris, nemlig:

Oppr. Nå

I. LANDSVIKOPPGJØRET

OG RETTSKILDENE kr. 3,20 kr. 2,00

II. KONGENS LINJE, KIRKENS KONTO, RETTENS STATUS

> 2,50 > 1,25

III. DET NORSKE NØYTRALITETSBRUDD SAMT HAAG OG HØYESTE-RETT

> 5,00 > 2,75

Hele serien kr. 6,00. I tillegg kommer porto kr. 0,60 pr. bestilling.

Gi Dem selv eller Deres bekjente den oppmuntring å lese prost Hedem's glimrende kritikk av etterkrigsoppkjøret i Norge. Send alt i dag Deres postanvisning til forhandleren

C. M. THRONSEN
Torget - Larvik.

R. Gjessing

URMAKER
DRAMMEN
Telefon 2507.

Hobbybok av rang

Vi skaffer omgående det vakre lille hefte «Nu broderer vi litt», inneholdende ukjente sting, ved Tante Dora. Pris kr. 3.— fritt tilsendt. Brodering skaper hvile i sinnet og skjønnhet i hjemmet.

Folk og Lands eksp.

Puss opp fasaden

Nå har vi på lager

LINOLJE

av den gode gamle kvalitet som beskytter og bevarer.

Tidhvitt
Sinkhvitt
Brekfarger

CORAL
FARGEHANDEL
Hofgårdsgt. 12.
Telefon 4379 Drammen

mottas til innbinding

SIG. HAGA
Lillehammer

Kledespresen Drammen

Rensning, pressing, vask.

GUNNAR OLAUSSEN
Telf. 1620

Hjelpekomiteen av 1955

Ny adresse: Maridalsvn. 33, Oslo. Tidligere bekjendtgjorte adresser og telefon bortfaller.

Hjelpeorganisasjonen for frontkjempere

Sekretariatet

Boks 1407, Oslo, Postgato 180 70

Oslo Stigefabrikk

Brand-, maler- og skyvestiger
oljet, m/ kadimerte beslag
Inneh. Alf T. Lunde
Mosseveien 8
Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

— Gjør dette til et gullkantet papir for Din avis —

Sendes i lukket konvolutt.

TIL "FOLK og LAND"s OFFENSIV-ARKIV AV 7. JUNI 1955

Kierschowsgt. 5. Eller postboks 3214, Oslo.

Jeg har gjort min plikt, hermed en ny abonnent på vårt blad.

Send «Folk og Land» til:

Postadressen er:

Jeg har mottatt betaling for tiden 30. juni—30. desember med kr. 10.— eller med tillegg for lukket sending kr. 15.—, eller for tiden 30. juni 1955 til 30. juni 1956 med kr. 20.— — eller med tillegg for lukket sending kr. 30.— (stryk det som ikke passer). Jeg påtar meg å ordne innbetalingen med postanvisning, sjekk, pengebrev, eller med giroblankett til nr. 16450.

Vennlig hilsen:

Min adresse:

Til påføring av oss.
Dette dokument innkommet som nr.

Dato:

FOLK OG LAND

Norge stevnet for Haag-domstolen

*Frankrike krever obligasjoner
fra 1885 - 1907 innløst
etter gullverdi*

Utenriksdepartementet meddeler:

Ved stevning av 6. juli 1955 har den franske regjering anlagt sak mot Norge ved den internasjonale domstol i Haag. Saken gjelder franske obligasjonsseriens krav etter norske ihendehaverobligasjoner utstedt i tiden 1885—1907 av henholdsvis den norske stat, Kongeriket Norges Hypotekbank og Småbruk- og Arbeiderboligbanken.

Ved kongelig resolusjon av 27. september 1931 ble Norges Bank midlertidig fritatt for å innløse sine pengesedler i gull. Den norske stat og de to banker har innfridd lånene og foretatt rentebetaling i norske kroner etter obligasjonenes pålydende, mens Frankrike hevder at lånene må oppfylles på basis av gullverdi under henvisning til visse klausuler inntatt i obligasjonsteksten.

Regjeringen har ved kongelig resolusjon av 17. august 1955 oppnevnt en komité som skal være regjeringens rådgivende organ i saken, og som skal bistå de norske advokater. Professor Johs. Andersen er komiteens formann.

De øvrige medlemmer er: Utenriksdepartementets konsulent i folkerett, rektor Frede Castberg, banksjef Sjur Lindebrække, stotingsmann, høyesterettsadvokat Arthur Sundt, departementsråd Chr. Brinch, Handelsdepartementet, med byråsjef Carsten Nielsen som varamann, ekspedisjonssjef

Sigurd Lorentzen, Finansdepartementet, ekspedisjonssjef Andreas Endresen, Justisdepartementet, ekspedisjonssjef Bredo Stabell, Utenriksdepartementet.

Som sakens norske agenter er oppnevnt høyesterettsadvokat Sven Arntzen, Oslo, og Norges sendemann i Håg, minister Lars Jorstad. Som advokater ved siden av høyesterettsadvokat Sven Arntzen er oppnevnt professor Maurice Bourquin, Genf, og høyesterettsadvokat Jens Evensen, Oslo.

Sakens behandling for domstolen i Haag er dels skriftlig dels muntlig. I alminnelighet leveres to skriftlige innlegg fra hver av partene før den muntlige prosedyre finner sted.

Den internasjonale domstol i Håg har fastsatt fristen for Frankrikes første skriftlige innlegg til 20. desember 1955. Fristen for det første norske motinnlegg er av domstolen satt til 20. april 1956.

En fransk obligasjonseier har anlagt sak ved fransk domstol mot Hypotekbanken. Hypotekbanken gjorde under saksforberedelsene gjeldende at den ikke kunne saksøkes for franske domstoler. Den fikk ikke medhold i denne innsigelse ved den franske underrett, og ytterligere skritt vil ikke bli foretatt fra norsk side i denne sak.

Disponent J. Såstad

er ein mann som gjer gagns arbeid for norsk mål. Millom anna er han sekretær i Vennelaget som gjev studnad til Det Norske Teatret. Me nemner Folkegåva til 40 års jubileet, og i år har laget kosta rundhorisont til scenen. Vennelaget sjøl er 10 år i år, og vil gå veldig inn for å auka medlemstalet.

— Alvdals beste skiløpere blir med i det nye herredstyre.

— Kristian Bjørn og Elvind Kveberg for bondepartiet, Hallvard Eggseth for venstre, og Ola Gjermundshaug og Per Samuelsen for regjeringspartiet.

Grieses brev —

— Forts. fra side 1

hadde vanskelig med å bestemme seg for å gå på fremstilling av bomben, selvom det kjente til kjernespaltningen. Atombomben hadde altså ikke fremkommet uten at Hahn hadde løst problemet med kjernespaltningen.

Nytt faresignal

Regjeringens pengepolitikk har ført til at det regulære obligasjonsmarked er falt helt sammen. Istedet er det oppstått et «grått marked» hvor låntagerne må ut med opptil 7 % i årlig rente og provisjon. Kredittinstitusjonene er ikke lenger i stand til å skaffe midler til utlån til næringsliv og byggevirk-somhet. Bankene blir sittende med kortsiktige lån de har ydet under forutsetning av at de, ifølge gitte lånetilsagn, skulle konverteres av kredittinstitusjonene.

Hva bryr han seg om den tapte krig? — Hva bryr han seg om den tyske ungdoms umåtelige og forgjeves blod-offer? Hva bryr han seg om sitt ødelagte fedreland og de fryktelige lidelser som millioner av hans landsmenn måtte gjennomgå?

Før ham er hovedsaken idag at han kan si at han intet har sagt til Hitler (om kjernespaltningen). Hovedsaken er at han er i live og ikke kan trekkes til ansvar. Og at han kan bli så smukt behandlet av engelskmennene — med en innbydelse underskrevet av to britiske ministre. Fy for skam! —

Hatten av!

En anonym rikmann har gitt 5 mill. kroner til universitetsbibliotek i Bergen

kriger» (Nürnberg), og som med sin likeså kortsiktige som sta likgraver-politikk har bragt hele Europa til kanten av avgrunnen.

Iallfall turde herr Hahn's Nobelpris være forvandlet til en Judas-lønn. Ti man tar vel ikke feil hvis man antar at Hahn med disse penger etter krigen har bygget opp sit laboratorium i det württembergske Tailfingen. Gleden ble ikke langvarig. Laboratoriet ble beslaglagt av okkupasjonsmakten, og desuten ble Hahn forbudt å drive forskning på kjernefysikkens område, og, som han selv bekjenner, ble han på denne måte degradert til «skrivebordsprofessor».

Rett så. Et menneske som forråder sitt fedreland og utleverer det til fienden — fortjener ikke annet. Til syvende og sist er slike foraktet både av venn og fiende.

*

Det ligger meg selvfølgelig fjernt å påstå at krigen ble tap bare ved Hahns fortidelse og prisgivelse av hans

Engelsk politi i arbeide Grufull «rettsstat» i Kenya

Tilstanden i Kenya er forferdelige, melder et telegram til Dagbladet.

I fjor ble oberst Young sendt ut for å rydde opp i politiet. Han gikk av i protest, etter noen måneders tjeneste, fordi det var umulig å samarbeide med den hvite befolkningen i Kenya.

Etter at Mau-Mau-bevegelsen nå er nedkjempet, har behandlingen av kikuy-negeren Kichina vakt en storm av protester i alle leire i Storbritannia. Han ble arrestert, mistenkt for tyveri. Han døde etter lengre tids mishandling i fengslet uten å ha tilstått noen forbrytelse. Han ble aldri stilt for retten. Han kom aldri under legebehandling, skjønt han fort ble så svak at han ikke klar-te å stå på beina.

Den britiske dommeren som behandlet saken mot de to unge politioffiserene, og

dømte dem til 18 måneders fengsel, omtalte behandlingen av Kichina i disse ord:

— Ingen anstrengelser ble spart for å tvinge ham til å tilstå, han ble pisket og sparket, hendene hans ble lenket til leggene eller bak på nakken, han ble tvunget til å spise jord og ble kastet i vannet. Han ble nektet mat og ble bundet til en pel i to netter.

Dommeren la til:

— En slik optreden fra politioffiserer som skulle respektere lov og rett og være et eksempel for andre, kan ikke forsvares.

Etter denne kraftsalven dømte han de to til 18 måneders fengsel.

Det britiske arbeiderpartiet krever at alle fakta blir lagt fram av regjeringen, og at også oberst Youngs rapport nå blir offentliggjort.

beste krigsførsel intet hadde nyttet under normale omstendigheter, og da desto mindre for en ledelse som gjorde så grove feil oppå alt.

Just disse forrederier var det som ga fienden mot til — etter de værste ulykker og nederlag — å avvise alle tyske fredstilbud. Dette er tilstrekkelig innrømmet fra

sikt, selvom fedrelandet der-ved gikk nedenom. De trodde å kunne bringe alt i orden igjen, etter krigen, og står idag ikke bare overfor et Tyskland, splittet og delvis i ruiner, — men også overfor et Europa som åpenbart ligger i sine siste trekninger.

Hvis det er aftenlandets

En bie

Dagens helter fra
norsk arbeidsliv

De øvrige medlemmer er: Otteriksdepartementets konsulent i folkerett, rektor Frede Castberg, Sivilsen norsk Okkupasjonshistorie, 2044
banksjef Sigbjørn Nordmark, tingsmann, høyesterettsadvokat Arthur Sundt, departementsråd Chr. Brinch, Handelsdepartementet, med byråsjef Carsten Nielsen som varamann, ekspedisjonssjef

En bie

som skal skaffe nektar
må ut og hente den

Eidsvollsmonumentet -

Forts. fra side 1

Men vi må få en avgjørelse. Vi må ta et standpunkt. Hverken kunstnere eller myndigheter kan fortsette «viljeløst vimrende, vet ei hvorhen».

Personlig mener jeg at vi bør fullføre monumentet etter den plan som er vedtatt.

Og monumentet over 1814 bør vel helst være ferdig før vi reiser tilsvarende minnesmerker for 1905 og 1945.

KR. LØKEN.

Amerikansk -

Forts. fra side 3

En av hennes sønner uttrykker seg slik: «Jeg har sett min mor gå fattig kledd, for at vi kunne ha ordentlig tøy. Hun har samlet frukt i hundrevis av kurver, oppdrettet tusener av høns, solgt blomster og gjort alt hva hun kunne for at hennes barn kunne få hva de behøvde.»

En datter sier: «Jeg ville ønske det i alle hjem var den kjærlighet og hengivenhet som alltid var i vårt hjem. Vi ble alle behandlet ens og lærte av mors eksempel å behandle hverandre som vi selv gjerne ville bli behandlet.»

Hun gjør ingen hemmelighet av at hun har levet sitt liv i fattigdom og nøysomhet, og hennes foreldre var fattige og arbeidsomme danske emigranter. Hun setter nøysomhet og arbeidsomhet høyt og ønsker å dele lykke og glede med andre.

Dagens helter fra norsk arbeidsliv

Rogalendingene sikret seg tre Norgesmesterskaper mens Østfold, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag fikk et mesterskap hver under Norges Bygdeungdomslags yrkeskonkurranser på Østre Toten. Den 46 år gamle gårdsbestyrer Per Skretting fra Høyland vant en klar seier i traktorpløying, mens Arne Braut fra Klepp, som vi allerede registrerer som en gammel kjenning, enda han bare er 19 år, vant en like klar og ventet seier i juniorklassen. Trønderne var de skarpeste i maskinmelkingen. Rasmus Norset, Øland, Sør-Trøndelag seiret i seniorklassen, og Karl Anders Guldal, Egge, Nord-Trøndelag, var best i juniorklassen. Østfold fikk sin seier i kvinnelig trekamp ved Inger Ulrichsen, og junioren Kristi Torland, Nærbø sørget for Rogalands tredje seier ved å gå til topps i sin klasse.

«Sport i arbeidet» — det må være et bra slagord i propagandaen for yrkeskonkurransene. Ethvert arbeide blir på en helt annen måte når man lar det gå sport i det, og de konkurranser som Bygdeungdomslaget hvert år arrangerer vinner stadig tereng. Tiltaket er da også ualmennelig prisverdig.

— Tyske jenter som etter krigen giftet seg med engelske soldater, står nå i kø for å bli skilte.

— Domstolen i Kufstein i Tyrol spør ikke etter alderen på kvinner som møter som vitner, ikke annerledes enn om de er under eller over 21 år.

Grieses brev -

Forts. fra side 1

hadde vanskelig med å bestemme seg for å gå på fremstilling av bomben, selvom det kjente til kjernespaltningen. Atombomben hadde altså ikke fremkommet uten at Hahn hadde løst problemet med kjernespaltningen.

Desto mer beflitter Hahn seg på i samme åndedrag å erklære overfor britene at han «intet har sagt» til Hitler, det vil dengang si — til sitt fedreland.

Hahn avlegger denne «en fin sjels bekjennelse» i fiendeland, og søker derved åpenbart å gjøre seg populær hos sitt folks bødler. Ulykkeligvis kan man jo heller ikke trekke ham til regnskap i hans fedreland som er blitt «fedrelandsløst» og hvor landsforredere i hopetall beveger seg fritt, ja kan bekle høye stillinger og hvor selv det verste forrederi forblir akseptert og ustraffet, selv om det er utsprunget aldri så langt vekk fra et antihitlersk sinnelag.

Da Hitler spurte ham — har Hahn visselig ikke våget — å tale så åpent — som han gjorde overfor «Daily Mail» (gjengitt i F. o. L. nr. 28-55). Dertil var han for feig og derfor foretrakk han å tie. Åpen tale hadde kostet ham stilling og liv. Ti ikke bare HITLER — men hele Tyskland ville ha betraktet ham som

forræder — og som sådan stillet ham i gapestokken. Derfor skal nå — såvidt mulig det forsømte tas igjen — og HAHN skal for evig og alltid brennemerkes som fedrelandsforreder — han og alle i hvis navn han talte, og som (NB) handlet som han. Ti alle siktet de på Hitler, men rammet sitt fedreland.

For Hahn kan dette muligens idag være ett fett. Han føler seg så sikker, at han fritt kan tale fra leverer. —

mätte gjennomgå?

For ham er hovedsaken idag at han kan si at han intet har sagt til Hitler (om kjernespaltningen). Hovedsaken er at han er i live og ikke kan trekkes til ansvar. Og at han kan bli så smukt behandlet av engelskmennene — med en innbydelse underskrevet av to britiske ministre. Fy for skam! —

Når i et folk den oppfatning blir alminnelig — ja alle og enhver som ikke er enig med den bestående riksregjering — på egen hånd ustraffet kan begå høyforrederi eller høyforrederiske handlinger — da vil under en hvilken som helst regjering fremstå tusener landsforredere, da det jo ikke kan finnes noen helt «saliggjørende» styreform. Et slikt land må være moment til å gå tilgrunne som nasjon.

Tyskland er på god vei til det; ti blandt alle folk som deltok i den annen verdenskrig har det stillet langt den største kontingent landsforredere på benene, og det både kvantitativt og kvalitativt —

Ærlig talt: Jeg har aldri vært i noe parti, men for denslags (landsforræderi) har jeg ingen forståelse. I bunn og grunn har fienden det heller ikke. Det ser man i tilfellet HAHN. Ti han ble heller ikke spart for den tradisjonelle Judas-lønn.

Jeg påstår på ingen måte at Nobelprisen ble ham tildeelt av denne grunn, skjønt det for utdelerne ikke er noen ære, f. eks. å ha gitt litteraturprisen til en mann, om hvem selv Stalin hevdet at han var alle tiders værste krigshisser (Churchill), og som på de konservatives landsmøte i Margate (1953) selv har bekreftet, at han har «tilbragt en stor del av sitt liv med å føre kriger mot tyskerne — eller med å treffe forberedelser til slike

«skrivebordsprofessor».

Rett så. Et menneske som forråder sitt fedreland og utleverer det til fienden — fortjener ikke annet. Til syvende og sist er slike foraktet både av venn og fiende.

*

Det ligger meg selvfølgelig fjernt å påstå at krigen ble tapt bare ved Hahns fortieelse og prisgivelse av hans hemmelighet til det fiendtlige utland.

Hahn er jo desverre ikke alene der!

*

Etter krigen har vi fått greie på en slik mengde forrederi som ble begått under krigen av det tyske folks førende lag — at selv den

Den som er underveis lever. Den som stopper opp er død.

Betyr demokratiet avhumanisering?

Magister Finn Jor fremholder i Morgenposten (hvor han vurderer «Leve eller dø») at Trygve Lie, på bakgrunn av det materiale han legger fram i boken, er inkonsekvent når han kan frikjenne regjeringen, hvilket utvilsomt delvis er diktert av hans ønsker. Finn Jor avslutter med følgende kraftsalve:

Ved bokens siste avsnitt vender Lie seg til fremtiden, og spør hva vi har lært. Han gjør det i tilknytning til den bemerkning at Nygårdsvold også i sin forsvarspolitik strebet seg på å være i overensstemmelse med folkeviljen. Den som klandrer Ny-

beste krigsførsel intet hadde nytt under normale omstendigheter, og da desto mindre for en ledelse som gjorde så grove feil oppå alt.

Just disse forrederier var det som ga fienden mot til — etter de værste ulykker og nederlag — å avvise alle tyske fredstilbud. Dette er tilstrekkelig innrømmet fra motstanderhold.

Og i annen rekke ga netop besittelsen av atombomben fienden lyst til å fortsette krigen — under alle omstendigheter. På denne måte gikk den allerede vundne krig — tapt ved forrederi.

Forrederiet var for de skyldige bare middel til målet, og det har de da sannelig ganske og aldeles nådd. — Ti nå svømmer de allesammen atter ovenpå — har atter noe å fortelle verden, og på toppen av det hele kasserer de inn fete penger. Dette var for de fleste av dem hele manøvrens hen-

sikt, selvom fedrelandet der-ved gikk nedenom. De trodde å kunne bringe alt i orden igjen, etter krigen, og står idag ikke bare overfor et Tyskland, splittet og delvis i ruiner, — men også overfor et Europa som åpenbart ligger i sine siste trekninger.

Hvis det er aftenlandets undergang som står for døren — da er det bare en mager trøst at den fallne kjempe trykket sine motstandere de våpen i hende som de snart skal ødelegge hverandre med! Millioner av underkuede og rettløse ventet. —

For øvrig vil jeg pointere at det ingen rettferdiggjørelse gies for forrederiet — etter min oppfatning — og at derfor en hvilken som helst innsigelse fra Hahn og konsorter — forredere ifølge eget utsagn — må avvises.

Buenos Aires, 9. april 1954.

Prof. FRANZ GRIESE.

FOLK og LAND

Redaktør og utgiver:
JOHANNES KRINGLEBOTN

Ekspedisjon og kasse:
Postboks 3214, Oslo
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96

Abonnementspriser:
Kr. 20.00 pr. år, kr. 10.00 pr. halvår. Sverige, Danmark: kr. 24.00 pr. år, kr. 12.00 pr. halvår. Utlandet for øvrig: kr. 28.00 pr. år, kr. 14.00 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 30.00 pr. år, kr. 15.00 pr. halvår.

Løssalgspris: 50 øre

Annonsepris:
32 øre pr. millimeter over en spalte.

Bruk postgironr. 16450
Sambandstrykkeriet
Oslo